

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS TIKĖJIMO IR RELIGIJOS PAGRINDAIS MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE BEI JAI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIOSE VIEŠOSIOSE ĮSTAIGOSE TYRIMO

2017-03-01 Nr. (17)SN-29)SP-20

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – ir Tarnyba) 2017 m. sausio 30 d. gavo du pareiškėjos skundus: „Dėl diskriminacijos Molėtų rajono savivaldybėje“, kuriame teigiama, jog Molėtų rajono savivaldybė (toliau – ir Savivaldybė) diskriminuoja žmogaus teises ir laisves, propaguodama Romos katalikų religiją, bei „Dėl diskriminacijos Molėtų rajono savivaldybės viešosiose įstaigose ir privačiuose laikraščiuose“, kuriame teigiama, jog Molėtų autobusų stoties maršrutiniai autobusai vežioja Romos katalikus į katalikų tikėjimo bažnyčią. Skunduose pažymima, jog Savivaldybės įstaigos diskriminuoja žmonių teises ir laisves, nors pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimą valstybinės religijos nėra. Savivaldybėje gyvenantys žmonės yra verčiami pasirinkti Romos katalikų religiją, nes viešosiose įstaigose rengiamos parodos tik šia tema, laikraščiuose rašoma tik apie šią religiją, išskirtinės paslaugos teikiamos tik šią religiją išpažįstantiems žmonėms.

Lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė (toliau – Kontrolierė), atsižvelgdama į tai, kad pareiškėja nenurodė konkretaus skundžiamo veiksmo (neveikimo), jo padarymo laiko, administracinio akto arba sprendimo, jo įvykdymo (priėmimo) datos ir kitų aplinkybių, kurioms esant ji jaučiasi diskriminuojama, bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 d., 27 str. 1 d. 1 p., 2017 m. vasario 2 d. raštu Nr. (17)SN-29)S-92 „Dėl skundų patikslinimo“ kreipėsi į pareiškėją, prašydama per 3 darbo dienas nuo reikalavimo (rašto) gavimo dienos (kuo skubiau) pateikti patikslintus (- a) skundus (- a), kurie (- is) atitiktų Lygių galimybių 25 str. išdėstytiems skundo reikalavimams.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Pareiškėja 2017 m. vasario 9 d. kreipėsi į Tarnybos Teisės skyriaus vyr. patarėją R. Vanagėlienę telefonu bei nurodė, kad ji pateikė Tarnybai daug informacijos ir medžiagos, kurios pagrindu galima priimti sprendimą dėl diskriminacijos religijos pagrindu. Pažymėjo, jog Romos katalikų bažnyčia propaguoja tik savo religiją, o Savivaldybė šiuos veiksmus pateisina ir pati dalyvauja šioje veikloje. Pareiškėja priklauso organizacijai, kuri nėra registruota, tačiau ji ne kartą kreipėsi į Savivaldybę dėl renginių organizavimo bei galimybės gauti paslaugas, tačiau jai buvo atsakyta neigiamai. Teigė, jog stengsis įrodyti, kad tai yra diskriminacija.

2. Pareiškėja nepateikė Tarnybai skundų papildymo.

3. Tarnybos Teisės skyriaus vyr. patarėja R. Vanagėlienė 2017 m. kovo 1 d. telefonu kreipėsi į Molėtų rajono savivaldybės Kultūros ir švietimo skyriaus vedėją bei pavaduotoją, kurie paaiškino, jog pareiškėja kreipėsi į juos dėl Romos katalikų religijos organizuojamų renginių. Savivaldybė elektroniniu paštu lygybe@lygybe 2017 m. kovo 1 d. pateikė 2017 m. vasario 24 d. raštą Nr. B22-492, adresuotą (duomenys neskelbtini), kuriame nurodyta, jog Molėtų rajono savivaldybės kultūros įstaigos yra atviros visoms religinėms bendruomenėms ir bendrijoms. Kultūros įstaigose savo renginius organizuoja ne tik katalikų religinės bendruomenės, bet ir kitų religijų atstovai, pasirašę su biblioteka paslaugų teikimo sutartį. Apie tuos renginius, kurie organizuojami viešai ir apie kuriuos informuoti visuomenę pageidauja religinių renginių organizatoriai, informuojama kultūros įstaigų, kuriuose vyksta renginiai, interneto svetainėse. Savivaldybės atstovai nurodė, jog tokio pobūdžio raštų, adresuotų pareiškėjai, yra daug ir visuose raštuose pažymima, kad kultūros įstaigos yra atviros visoms bendruomenėms.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 17 str. 1 d., 2 d., 25 str. 4 p. bei atsižvelgiant į tai, jog pareiškėja patvirtino, kad pateiks papildomą informaciją, tyrimas dėl (duomenys neskelbtini) skundų: „Dėl diskriminacijos Molėtų rajono savivaldybėje“ ir „Dėl diskriminacijos Molėtų rajono savivaldybės viešosiose įstaigose ir privačiuose laikraščiuose“ buvo pradėtas.

Skundų tyrimo metu buvo vertinama, ar Molėtų rajono savivaldybės bei jai nuosavybės teise priklausančių viešųjų įstaigų, kaip paslaugų teikėjų, veiksmai neprieštaruoja Lygių galimybių įstatymo 8 str. išdėstytoms nuostatomis, nustatančioms pareigą paslaugų teikėjams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, nepaisant, be kita ko, tikėjimo ir religijos.

1. Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Diskriminacijos sąvoka paprastai siejama su lygių galimybių, lygiateisiškumo pažeidimu, o nediskriminavimas – su asmenų lygaus traktavimo, lygių galimybių realizavimo kategorijomis. Konstitucinė diskriminacijos samprata atskleidžiama, pasiremiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., kuriame numatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs ir nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, draudžia bet kokią diskriminaciją, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

2. Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p. nustato, jog, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo: visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Pareiškėja teigia, jog Savivaldybė ir Savivaldybės viešoji biblioteka suteikia Romų katalikų bažnyčios atstovams patalpas, skirtas viešinti katalikybę bei ją propaguoti, tačiau atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas nutarime išaiškinimo, jog valstybinės religijos nėra, minėtos institucijos tai daro neteisėtai.

Savivaldybė pateikė Tarnybai informaciją dėl renginių organizavimo Molėtų rajono savivaldybėje, kurioje pažymima, kad kultūros įstaigose savo renginius organizuoja ne tik katalikų religinės bendruomenės, bet ir kitų religijų atstovai, pasirašę su biblioteką paslaugų teikimo sutartį.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. tiesioginė diskriminacija yra elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Tam, kad nustatyti, ar šiuo atveju galima būtų įžvelgti diskriminaciją pareiškėjos atžvilgiu, Tarnyba 2017 m. vasario 2 d. raštu Nr. (17)SN-29)S-92 „Dėl skundų patikslinimo“ kreipėsi į pareiškėją, prašydama pateikti patikslintus (- a) skundus (- a), kurie (- is) atitiktų Lygių galimybių įstatymo 25 str. išdėstytiems skundo reikalavimams, t.y. konkretų skundžiamą veiksma (neveikimą), jo padarymo laiką, administracinį aktą arba sprendimą, jo įvykdymo (priėmimo) datą, ir kitas aplinkybes, kurioms esant ji jaučiasi diskriminuojama. Pareiškėja tokių duomenų nepateikė, todėl nėra žinoma: dėl kokių paslaugų suteikimo pareiškėja kreipėsi į Savivaldybę; kokias paslaugas Savivaldybė atsisakė teikti, kokiame sprendime (rašte) tai atsispindi ir pan. Dėl duomenų trūkumo nėra galimybės nustatyti, ar pareiškėjai buvo taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui tikėjimo ir religijos pagrindais.

Išdėstytos aplinkybės sudaro pagrindą teigti, jog (duomenys neskelbtini) nepateikė jokios informacijos, patvirtinančios, kad ji kreipėsi į Savivaldybę dėl tam tikros paslaugos suteikimo, tačiau ji nebuvo suteikta tikėjimo ir religijos pagrindais. Taip pat nepateikė kitos informacijos, kurios pagrindu būtų galima atlikti tyrimą dėl galimos diskriminacijos minėtais pagrindais.

Lygių galimybių įstatymo 29 str. 3 d. 2 p. nustato, jog tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai trūksta objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str. bei Lygių galimybių įstatymo 16 str., 17 str. ir 29 str. 3 d. 2 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą, trūkstant objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą.
2. Su sprendimu supažindinti pareiškėją ir Molėtų rajono savivaldybės administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė